

Cyfarfod Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Bro Morgannwg
18 Medi 2024 am 09:30-11:30 Cofnodion

Yn bresennol:		
Enw	Teitl	Sefydliad
Y Cyngorydd Lis Burnett (LB)	Arweinydd	Cyngor Bro Morgannwg
Tom Bowring (TB)	Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol	Cyngor Bro Morgannwg
Y Cyngorydd Shirley Hodges (SH)	Cynrychiolydd Cyngor Tref a Chymuned Enwebedig	Cyngor Tref y Barri
Claire Beynon (CB)	Cyfarwyddwr Gweithredol Iechyd y Cyhoedd	BIP Caerdydd a'r Fro
Estella Enos (EE)	Uwch Reolwr Cymorth Gweithredol / Dirprwy Bennaeth	Gwasanaeth Prawf Cymru
Rachel Connor (RC)	Prif Swyddog Gweithredol	Gwasanaethau Gwirfoddol Morgannwg
Marc Atwell (MA)	Pennaeth Cymunedau a Phartneriaeth	Heddlu De Cymru
David Letellier (DL)	Pennaeth Gweithrediadau Canolbarth y De	Cyfoeth Naturiol Cymru
Sarah Tipping (ST)	Pennaeth Partneriaethau ac Ymgysylltu	BIP Caerdydd a'r Fro
Natalie Rees (NR)	Pennaeth Datblygu Cynaliadwy a Newid Hinsawdd	Trafnidiaeth Cymru
John Treherne (JT)	Rheolwr Grŵp	Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru
Hefyd yn bresennol:		
Andreas Pieris-Plumley (APP) (HM)	Swyddog Polisi	Cyngor Bro Morgannwg
Dafydd Sedgwick (DS)	Intern Strategaeth a Phartneriaeth	Cyngor Bro Morgannwg
Fisher Lloyd (FL)	Rheolwr Polisi Corfforaethol a Mewnwelediad	Cyngor Bro Morgannwg
Jack Harrison (JH)	Arweinydd Busnes a Chyllid	Ynni PRC
Natalie Hughes (NH)	Arweinydd Polisi ac Effaith	Prifddinas-Ranbarth Caerdydd
Miki Miyata-Lee (MML)	Uwch Swyddog – Gweithrediadau Canolbarth y De	Cyfoeth Naturiol Cymru
Robert Jones (RJ)	Rheolwr Gweithredol	Cyngor Bro Morgannwg
Rebecca Stewart (RS)	Prif Ymarferydd Iechyd y Cyhoedd	BIP Caerdydd a'r Fro
Suzanne Wood (SW)	Ymgynghorydd mewn Meddygaeth Iechyd Cyhoeddus	BIP Caerdydd a'r Fro

Joanna Beynon (JB)	Swyddog Polisi	Cyngor Bro Morgannwg
Sian Clemett-Davies (SCD)	Swyddog Bro Oed-gyfeillgar	Cyngor Bro Morgannwg
Ymddiheuriadau:		
Fiona Hourihane	Rheolwr Gweithrediadau Canol De Cymru	Cyfoeth Naturiol Cymru
Mark Brace (MB)	Comisiynydd Cynorthwyol	Comisiynydd Heddlu a Throseddu De Cymru
Marie Davies (MD)	Dirprwy Gyfarwyddwr Strategaeth a Chynllunio	BIP Caerdydd a'r Fro
Charles Janczewski (CJ)	Cadeirydd y Bwrdd Iechyd Prifysgol	BIP Caerdydd a'r Fro
Suzanne Rankin (SR)	Prif Weithredwr	BIP Caerdydd a'r Fro
Rob Thomas (RT)	Prif Weithredwr	Cyngor Bro Morgannwg
Karen Lamprey (KL)	Pennaeth Cynorthwyol Cwricwlwm	Coleg Caerdydd a'r Fro
Judith Cole (JC)	Dirprwy Gyfarwyddwr yr Is-adran Cyllid Llywodraeth Leol a Phartneriaethau'r Gweithlu	Llywodraeth Cymru
Helen Moses	Rheolwr Gweithredol Strategaeth a Mewnwelediad	Cyngor Bro Morgannwg

Rhif	Eitem Agenda	Cam Gweithredu
1.	<p>Croeso a Chyflwyniadau - Lis Burnett, Cadeirydd y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus</p> <p>Croesawodd a chyflwynodd LB bawb i gyfarfod y BGC.</p> <p>Awgrymodd LB ar ddiwedd y cyfarfod y dylid ailedrych a yw'n adeiladol cael cymaint o ddiweddariadau neu a ddylai unigolion ofyn am drafod diweddariadau penodol os oes angen.</p>	
2.	<p>Ymddiheuriadau am Absenoldeb - Andreas Pieris-Plumley, Swyddog Polisi, Cyngor Bro Morgannwg</p> <p>Gweler y rhestr lawn o ymddiheuriadau uchod.</p>	
3.	<p>Cofnodion Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus 9 Ebrill 2024– Lis Burnett, Cadeirydd y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus</p> <p>Cytunwyd bod y cofnodion yn adlewyrchiad gwir a chywir.</p>	
4.	<p>Diweddariad Prifddinas-Ranbarth Caerdydd (P-RC) - Natalie Hughes, Arweinydd Polisi ac Effaith, Prifddinas-Ranbarth Caerdydd. Nicola Somerville, Pennaeth Gweithrediadau, Ynni P-RC</p> <p>Cyflwynodd NH ei hun a hysbysu bod y Brifddinas-Ranbarth yn bartneriaeth o'r 10 Awdurdod Lleol yn Ne-ddwyrain Cymru ac yn gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru a'r DU. Fe'i ffurfiwyd fel rhan o'r Bargeinion Dinesig rhanbarthol a'r dasg o gynyddu Gwerth Ychwanegol</p>	

Cryswth a mynediad at swyddi o safon. Mae Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn cwmpasu rhanbarth amrywiol gyda rhai ardaloedd difreintiedig eithafol, ei nod yw ysgogi twf cynhwysol a gwasgaredig, creu cysylltiadau rhwng twf economaidd a datblygiad cymdeithasol, a chynyddu enw da'r Brifddinas-Ranbarth yn ddomestig ac yn fyd-eang.

Esboniodd NH fod gan Brifddinas-Ranbarth Caerdydd bedair her ranbarthol a nodwyd i weithio tuag atynt fel cyd-bwyllgor corfforaethol: mynd i'r afael ag anghyfartaledd economaidd; gwella arloesedd, gallu a gallu; datgarboneiddio ein hamgylchedd; Gwella seilwaith digidol a ffisegol. Nod Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yw bod yn gystadleuol, yn gysylltiedig ac yn wydn drwy fynd at gynhyrchiant mewn ffordd gynhwysol. Yn 2021 pasiodd y Senedd Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (2021) fel fframwaith ar gyfer mwy o gydweithio Awdurdodau Lleol a arweiniodd at P-RC yn dod yn Gyd-bwyllgor Corfforaethol (CbC). Mae pedwar CbCau ar draws Cymru, un ar gyfer pob dinas a rhanbarth twf. Mae mynd i'r afael â lles economaidd, cynllunio gofodol a chynllunio trafndiaeth ranbarthol yn ofynion statudol ar gyfer y CbCau. Mae'n bwysig mynd i'r afael â materion yn gydweithredol a chael cytundebau ar bwy sy'n gwneud beth, ble a sut.

Esboniodd NH fod gan Brifddinas-Ranbarth Caerdydd bŵer cynllunio trafndiaeth ranbarthol sy'n gyfle unigryw ar gyfer polisi ranbarthol. Rhaid i drafnidiaeth fod yn gysylltiedig â lles economaidd a datblygiad strategol yn y rhanbarth. Roedd Llywodraeth Cymru yn cynnwys elfennau cryno y mae'n rhaid eu dilyn, gan gynnwys cynllun cyflawni ac arfarniad llesiant. Y Cynllun Trafndiaeth Rhanbarthol: Mae Achos dros Newid (CTRh) wedi'i gymeradwyo ac erbyn hyn mae cyllid Llywodraeth Cymru ar gael i ddatblygu'r cynllun. Amlygodd NH fod Cynllunio Gofodol Strategol yn nodi gweledigaeth, strategaeth, lleoliadau strategol a lleoedd cyffredinol ar gyfer twf a newid; a'i nod yw cyflawni ar draws ffiniau Awdurdodau Lleol. Ei amrediad lleiaf yw 25 mlynedd ac mae'n bwysig cydlynu twf strategol trawsffiniol a'i alinio â'r cynllun trafndiaeth. Mae Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn gweithio gyda rhanddeiliaid a phartneriaid lleol i sicrhau y gellir ei gyflawni ochr yn ochr â Chynlluniau Datblygu Lleol, ond ni ddisgwylir iddo gael ei fabwysiadu tan 2030.

Amlygodd NH gymhlethdod strwythurau llywodraethu Prifddinas-Ranbarth Caerdydd ond eglurodd sut mae'r is-bwyllgorau datblygu strategol a thrafnidiaeth ranbarthol yn sicrhau bod gwybodaeth berthnasol yn cael ei throsglwyddo i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau. Gall is-bwyllgorau ddwyn y Brifddinas-Ranbarth i gyfrif. Ochr yn ochr â'r Is-bwyllgorau, mae gan Brifddinas-Ranbarth Caerdydd nifer o grwpiau rhanddeiliaid sy'n cynnwys sefydliadau fel CCR Energy. Dywedodd NH ei bod yn hanfodol cael llif gwybodaeth rhwng byrddau twf ranbarthol, is-bwyllgorau ac eraill. Nododd NH gyflawniadau'r P-RC hyd yn hyn. Roedd hyn yn cynnwys prosiectau cymeradwy gwerth £420 miliwn a sefydlu cronfeydd effaith fel y gronfa eiddo strategol gwerth £50m. Mae gan Brifddinas-Ranbarth Caerdydd ddull unigryw ar gyfer y DU o ran defnyddio cronfeydd buddsoddi gan fod Awdurdodau Lleol yn gyfranddalwyr yn y buddsoddiadau bytholwyrdd mawr fel CCR Energy LTD. Mae Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn edrych i ailddiffinio rôl y sector cyhoeddus fel sbardun arloesedd. Fe wnaethant sefydlu parth buddsoddi gwerth £160m yn ne-ddwyrain Cymru i sbarduno twf busnes cynhenid ac maent wedi creu 3,474 o swyddi a £300+ miliwn mewn

cronfeydd trosoledd ychwanegol. Mae Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn cydnabod pwysigrwydd cael swyddi gwerth uchel i raddedigion er mwyn cadw talent yn y rhanbarth.

Eglurodd JH fod CCRT Energy yn gwmni a sefydlwyd gan Brifddinas-Ranbarth Caerdydd yn 2023 fel cwmni cyfyngedig gyda benthyciad masnachol i ddymchwel ac adfer hen orsaf bŵer Aberddawan. Mae'r broses o ddymchwel wedi dechrau gyda'r contractwr Erith. Dywedodd JH fod Aberddawan yn safle strategol hynod bwysig yn rhanbarth P-RC/y Fro, ac mae'n bwysig caniatáu i'r sector cyhoeddus gael dylanwad ar yr hyn a fydd yn cael ei ddatblygu. Bydd Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn hyrwyddo cynhyrchu ynni carbon isel a gwyrdd ac yn creu dyfodol cynaliadwy a gwyrdd ochr yn ochr â swyddi o ansawdd uchel a gwerth cymdeithasol i ledaenu ffyniant ar draws y rhanbarth.

Dywedodd JH fod gan strwythur llywodraethu CCR Energy aelodau o'r 10 Awdurdod Lleol yn rhanbarth Prifddinas-Ranbarth Caerdydd a 3 Chyfarwyddwr Anweithredol sy'n arbenigwyr o feysydd niwclear, buddsoddi a'r byd academiaidd. Mae yna hefyd Grŵp Llywio Strategol a phwyllgor gydag aelod o bob un o'r deg Awdurdod Lleol i sicrhau blaenoriaethu dull trawsranbarthol. Cenhadaeth allweddol CCR Energy yw troi'r safle yn rhywbeth mor strategol bwysig â Gorsaf Bŵer Aberddawan. Eglurodd JH fod y seilwaith ffisegol yn golygu bod gan y safle botensial enfawr, a ddangosir gan y diddordeb gan gwmnïau llanw. Bydd pob defnydd posibl o'r safle yn cael ei ystyried gyda ffocws clir ar ynni adnewyddadwy a chynaliadwy. Cydnabu'r JH hefyd y potensial i ddatblygu'r potensial hamdden gyda Llwybr Arfordir Cymru yn rhedeg wrth ymyl y safle.

Amlygodd LB mai hi yw'r Arweinydd Portffolio ar gyfer Polisi Gofodol a Thrafnidiaeth ym Mhrifddinas-Ranbarth Caerdydd, cadeirydd yr Is-bwyllgor Datblygu Cynaliadwy, ac Is-gadeirydd yr Is-bwyllgor Trafnidiaeth Rhanbarthol. Cydnabu LB ei bod yn hanfodol bod partneriaid yn cydweithio, gyda gweithdy rhwng is-bwyllgorau wedi'i gynllunio ar gyfer 19 Medi.

Holodd CB a oedd penderfynyddion ehangach iechyd yn cael eu hystyried yng ngweithgareddau P-RC.

Dywedodd NH na all Prifddinas-Ranbarth Caerdydd effeithio'n uniongyrchol ar iechyd a gofal cymdeithasol ond bod ganddynt ofynion i'w hystyried. Er enghraifft, nid dim ond swyddi a thwf economaidd sy'n mynd i'r afael â'r strategaeth tlodi plant, ond hefyd agweddau iechyd. Mae Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn agored i fwy o ymgysylltiad â'r Bwrdd Iechyd ar lefel BGC i integreiddio dulliau.

Gofynnodd CB i ni gysylltu fel ei bod yn bwysig cefnogi a chydweithio, efallai drwy Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Holodd MA a oedd unrhyw faterion plismona neu ddiogelwch ar safle Aberddawan.

Esboniodd JH fod Erith wedi cymryd drosodd ryngweithio â'r heddlu. Wrth fwrw ymlaen â'r datblygiad, bydd angen cynnwys gwasanaethau

	<p>diogelwch, ond ar hyn o bryd mae'r prif ffocws ar asbestos, diogelwch a chael caniatâd cynllunio.</p> <p>Nododd MA fod yr heddlu wedi delio ag achosion torri i mewn ym Mharc Ynni Gwyrdd Baglan ac mae'n bwysig bod yn rhagweithiol yn Aberddawan. Dywedodd MA y byddai gwasanaeth yr Heddlu mewn sefyllfa i gynnig cyngor gan y gallai fod mater o awdurdodaeth plismona pe bai pŵer niwclear yn cael ei ystyried, a fyddai'n golygu cynnwys partneriaid plismona.</p> <p>Dywedodd JH fod ganddyn nhw ddiogelwch 24 awr a pherthynas dda gyda'r heddlu lleol. Maent wedi achosion torri i mewn ac yn gwerthfawrogi wrth symud ymlaen y bydd angen trafodaethau arnynt ynghylch plismona ac maent yn awyddus am unrhyw gyngor.</p> <p>Gofynnodd SH am eglurhad ar drefniadau ariannu a gofynnodd i bwy mae'r Brifddinas-Ranbarth yn atebol iddo a phwy sy'n barnu ei lwyddiant.</p> <p>Dywedodd NH fod cronfa fuddsoddi eang gan Lywodraeth y DU ond hefyd wedi'i hariannu'n rhannol gan y deg awdurdod lleol. Mae 25% ar ôl o'r gronfa gan Lywodraeth y DU a bydd mwy o gyllid yn cael ei dderbyn gan barthau buddsoddi a chronfeydd ffyniant a rennir. Dywedodd NH eu bod wedi symud i fodel tymor hwy. Deg arweinydd yr Awdurdodau Lleol yw'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau yn y pen draw, ond mae Prifddinas-Ranbarth Caerdydd hefyd yn destun archwiliadau gan Archwilio Cymru, ac mae gan gronfa fuddsoddi ehangach werthusiad 5 mlynedd gan Lywodraeth y DU sy'n cynnwys dadansoddiad manwl o wariant.</p> <p>Gofynnodd SH i NH egluro pe bai P-RC i gael ei ddiddymu, pwy fyddai'n penderfynu.</p> <p>Cadarnhaodd NH y byddai Llywodraeth Cymru yn gwneud y penderfyniad hwn, ond bod y 10 Awdurdod Lleol a Llywodraeth y DU yn gyfrifol am gyllid.</p> <p>Dywedodd LB fod elfen CBC Prifddinas-Ranbarth Caerdydd wedi dechrau ym mis Ebrill, ond ei bod wedi bod yn drawiadol y ffordd y mae'r deg Awdurdod Lleol yn gweithio'n adeiladol ac ar y cyd.</p>	
<p>5.</p>	<p>Symud Mwy, Bwyta'n Iach (SMBI) (Edrych yn ôl ac edrych ymlaen) - Rebecca Stewart, Prif Ymarferydd Iechyd y Cyhoedd, Tîm Iechyd y Cyhoedd Caerdydd a'r Fro. Suzanne Wood, Ymgynghorydd Allanol mewn Meddygaeth Iechyd y Cyhoedd, Tîm Iechyd y Cyhoedd Lleol Caerdydd a'r Fro</p> <p>Esboniodd CB dair blaenoriaeth y rhaglen Cynyddu Gwaith Atal: cynyddu brechu, lleihau ysmegu a lleihau gordewdra. Dywedodd fod rhaid i bartneriaid gydweithio fel bod polisiâu'n helpu pobl i fyw mor iach â phosibl a rhaid blaenoriaethu diogelu mannau gwyrdd/mannau chwarae i ganiatáu symud. Mae cyllidebau estynedig cydnabyddedig yn her ond eglurodd ei bod yn parhau i fod yn bwysig bod partneriaid yn gweithio drwy'r Dull Systemau Cyfan.</p>	

	<p>Dywedodd SW fod Symud Mwy Bwyta'n Iach (SMBI) wedi'i ddiwygio i Bwyd Da a Symud. Lansiodd SMI ym mis Gorffennaf 2020 ac mae'n gwneud yn dda yn y Fro, fodd bynnag, nid yw chwarter y plant o bwysau iach o hyd, ac mae'r ffigwr hwn yn codi yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig. O'r herwydd, mae angen cydnabyddedig i flaenoriaethu mynd i'r afael ag anfantais. Trwy SMI, sefydlwyd grŵp gweithredu, gan gryfhau cydweithredu ochr yn ochr â chyflwyno'r rhaglen gwadnau gweithredol.</p> <p>Dywedodd RS eleni eu bod yn dod â rhanddeiliaid at ei gilydd ar gyfer gweithdai thematig i fapio'r system a deall beth sy'n effeithio ar iechyd. Gwnaethant gyuno ar weledigaeth a nodau, nodi meysydd blaenoriaeth a galluogwyr/heriau ar gyfer symud ymlaen. Yn dilyn y gweithdai hyn, adolygwyd enw'r rhaglen gan y teimlwyd bod SMI yn atgyfnerthu dull unigol, felly awgrymwyd 'Bwyd Da a Symud' i alinio, myfyrio a gwreiddio Dull System Gyfan yn well. Nod y rhaglen yw sicrhau cyfleoedd ar gyfer bwyd iach a symud, waeth ble a sut i adeiladu hyn yn system yr ysgol. Mae'r dull system gyfan wrth wraidd y fframwaith diwygiedig sy'n canolbwyntio ar greu'r amgylchedd cymdeithasol cywir, normau diwylliannol a chymdeithasol ac amgylchedd ffisegol galluogi. Mae blaenoriaethau 2024-26 yn cyd-fynd â themâu allweddol ac ymgynghorwyd â phartneriaid i sicrhau eu bod yn cyd-fynd â chynlluniau eraill ar gyfer cyd-berchnogaeth. Mae'r ffocws ar gydweithio a chynnwys cymunedau.</p> <p>Dywedodd SW fod y tîm yn bwriadu rhannu'r cynllun gweithredu yn fuan ac adolygu trefniadau llywodraethu er mwyn eu cryfhau. Bydd yr adolygiad hwn hefyd yn sicrhau cysondeb rhwng Bwyd Da a Symud, Partneriaeth Fwyd y Fro, Siarter Teithio Iach a Strategaeth Fwyd y Fro.</p> <p>Nododd LB fod disgwyliad oes iach ac anghyfartaledd economaidd mewn data iechyd yn frawychus ac y gallai'r gwaith archwiliadol yn Nwyrain y Barri fod yn ddiddorol.</p> <p>Dywedodd CB fod y tair blaenoriaeth wedi'u dewis i leihau'r anghydraddoldebau hynny.</p> <p>Nododd TB ei bod yn bwysig pwysleisio'r gwahaniaethau mewn canlyniadau a achosir gan amddifadedd ac mae'r gwaith ailffocysu i'w groesawu ac yn dangos integreiddiad gwaith y BGC. Mae Grŵp Llywio ar brosiect Trechu Amddifadedd y BGC yn ddiweddarach heddiw a bydd hynny'n edrych ar y parth iechyd. Mae cyfle i weithio mewn ffordd wahanol ar draws y cymunedau hyn ac mae Cynyddu Gwaith Atal yn dangos y pŵer i wneud hyn. Mae Bwyd y Fro yn enghraifft dda o ble y gellir dileu ffiniau sefydliadol trwy waith tîm rhwng lechyd y Cyhoedd ac Awdurdod Lleol.</p> <p>Nododd LB sgwrs ddiweddar ar fynediad cyhoeddus i'r gofod. Gall Prifddinas-Ranbarth Caerdydd gyfrannu ar fynediad at fwyd drwy fentrau tyfu ac amlygodd fferm Organig Saint-y-brid fel enghraifft.</p>	
6.	<p>Diweddariad am Arolwg Beth Am Siarad am Fywyd yn y Fro Cyngor Bro Morgannwg – Rob Jones, Rheolwr Gweithredol Cyfathrebu Corfforaethol, Cyfranogiad, Cydraddoldeb a Datblygu Cyfarwyddiaethau Cyngor Bro Morgannwg</p>	

Esboniodd RJ fod cronfa gynyddol o fewnwelediad yn y Fro i ganfyddiadau o wasanaethau cyhoeddus a phrofiadau trigolion o fywyd a fydd yn hwyluso gwaith wedi'i dargedu'n well. Esboniodd RJ fod y BGC wedi'i ddiweddarau ar ganlyniadau Beth Am Siarad yn flaenorol ac, ers hynny, mae gwaith wedi'i wneud i adolygu rhai o'r gwahaniaethau allweddol mewn canlyniadau ar draws y gwahanol ddaearyddiaeth a grwpiau demograffig yn y Fro. Mae Beth Am Siarad yn arolwg ar raddfa fawr sy'n cael ei gynnal gan y Cyngor mewn cydweithrediad â DataCymru am brofiadau a blaenoriaethau preswylwyr, a gynhaliwyd yn 2023, a derbyniodd yr arolwg dros 4,000 o ymatebion.

Dangosodd y dystiolaeth fod pobl ar y cyfan yn hapus gyda bywyd yn y Fro gyda mwyafrif yn ei argymhell fel lle i fyw. Cafodd 11 o wasanaethau'r Cyngor eu rhestru yn ôl pwysigrwydd a chytunodd blaenoriaethau'r Cyngor â'r canlyniadau. Mae amrywiadau yn ôl demograffeg yn amlwg, er enghraifft, mae'r lefel flaenoriaeth ar gyfer prynu neu rentu cartref a mynediad at ysgol yn amrywio'n sylweddol yn ôl oedran. Dywedodd RJ mai un o gasgliadau allweddol yr arolwg yw i bartneriaid ystyried nad grŵp homogenaidd yw trigolion, ond y gall profiadau yn y Fro amrywio'n fawr.

Eglurodd RJ fod yr arolwg yn cynnwys cwestiynau ar i ba raddau y gall trigolion gael mynediad at weithgareddau. Roedd gwahaniaethau sylweddol yn amlwg yn seiliedig ar ble roedd trigolion yn byw, a'r lefelau amddifadedd a fesurir trwy Fynegai Amddifadedd Lluosog Cymru. Roedd ymatebwyr o'r Fro Ddwyreiniol yn fwy tebygol o gymryd rhan yn y celfyddydau a diwylliant a chadw eu hunain yn iach, roedd gwahaniaeth negyddol o 11% i'r ardaloedd mwyaf difreintiedig am ddod o hyd i gartref o ansawdd da. Roedd gwahaniaethau sylweddol hefyd yn ôl daearyddiaeth pryderon ynghylch materion ehangach. Roedd y rhai o'r Fro Ddwyreiniol yn poeni mwy am yr hinsawdd, a'r rhai yn y Barri a'r ardaloedd mwyaf difreintiedig am gostau byw. Roedd awydd cryf am wirfoddoli yn y Fro gyda dros hanner yr ymatebwyr yn ateb eu bod yn ymwneud â gwirfoddoli neu yr hoffent fod. Ar gyfer pobl dan 34 oed gostyngodd yr ymateb hwn i 22% ond cynyddodd y gyfran a fyddai'n hoffi cymryd rhan felly roedd yr awydd yn gyffredinol yn aros yr un fath. Mae sut i ymgysylltu â'r bobl hynny yn rhywbeth y dylid edrych arno ar gyfer y bartneriaeth.

Eglurodd RJ y bydd y canfyddiadau hyn yn helpu i lywio Cynllun Corfforaethol y Cyngor a bydd y tîm yn gweithio i ddefnyddio'r canlyniadau ochr yn ochr â ffynonellau mewnwelediad eraill. Mae ymgysylltu dilynol â grwpiau nad ydynt efallai wedi cael dweud eu dweud yn yr arolwg yn digwydd. Dangosodd sesiynau ymgysylltu â gofalwyr di-dâl fod cael mynediad i fannau cyhoeddus yn bwysig. Dywedodd RJ y gellid gwneud gwelliannau wrth esbonio i bobl y manylion ynghylch gwasanaethau a sut y cânt eu darparu yn ogystal â gwella cyfranogiad y cyhoedd. Defnyddir mewnwelediad ar gyfer y Cynllun Corfforaethol newydd, Amcanion Lles, Hunanasesiad Blynyddol, defnydd adrannol, Aseidiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb a phrosiectau trawsnewid.

Nododd LB y Flaenraglen Waith fel cyfle i ddod â'r wybodaeth sydd ar gael at ei gilydd ac atgyfnerthu'r potensial ar gyfer cronni gwybodaeth.

	<p>Roedd MA yn gefnogol a nododd y cyfle i ddod â mewnwelediad partner ynghyd i wella ein dealltwriaeth o'n cymunedau.</p> <p>Gofynnodd SH a yw'n bosibl cynhyrchu ystadegau ar gyfer cymunedau unigol fel y Barri a Llanilltud Fawr fel y gall cynghorau tref a chymuned edrych ar wybodaeth berthnasol.</p> <p>Nododd RJ fod cyfleoedd i adolygu'r canlyniadau yn y fath fodd i gefnogi gwneud penderfyniadau.</p> <p>Gofynnodd MML a yw hyn yn adlewyrchu'r amcanion lles ac a yw'n dangos ymwybyddiaeth o Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol.</p> <p>Eglurodd RJ efallai nad yw pawb yn ymwybodol o'r Ddeddf, ond mae pobl yn rhannu egwyddorion y Ddeddf, er enghraifft mae pobl ifanc yn tueddu i weld materion mewn ystyr ehangach gan nodi materion trawsbynciol.</p>	RJ
7.	<p>Sir Noddfa - Rob Jones, Rheolwr Gweithredol Cyfathrebu Corfforaethol, Cyfranogiad, Cydraddoldeb a Datblygu Cyfarwyddiaethau Cyngor Bro Morgannwg</p> <p>Adroddiad Cyflwyno Sir Noddfa (bromorgannwg.gov.uk)</p> <p>Rhoddodd RJ y wybodaeth ddiweddaraf am waith y Cyngor i ddod yn Sir Noddfa. Esboniwyd bod rhwydwaith cenedlaethol Dinas Noddfa ar gyfer ardaloedd sydd â diwylliant o letygarwch i'r rhai sy'n ceisio noddfa rhag rhyfel neu erledigaeth. Ym mis Mawrth 2023, cyflwynodd LB gynnig i Fro Morgannwg symud tuag at fod yn rhan o'r rhwydwaith a chael ei hachredu fel Sir Noddfa. Roedd hyn yn adlewyrchu'r pwysigrwydd i'r Fro ddarparu amgylchedd croesawgar, herio gwahaniaethu a chanfyddiadau negyddol a sicrhau cyfle cyfartal i'r holl breswylwyr. Mae Cyngor Bro Morgannwg wedi cofrestru ar gyfer Rhaglen Ailsefydlu Pobl o Syria, Cynllun Cartrefi i Wcráin a Pholisi Adleoli a Chymorth i Bobl Afghanistan. Mae cysylltiadau rhwng partneriaid yn y maes hwn, gan gynnwys Heddlu De Cymru ac Iechyd y Cyhoedd. Cafodd y cyflwyniad drafft i rwydwaith Dinas Noddfa ar gyfer y Fro ei gymeradwyo gan y Cabinet ym mis Gorffennaf. Ailadroddodd RJ ei fod yn hyderus y bydd y Fro yn cael ei derbyn a'i hachredu yn y dyfodol agos.</p> <p>Atgyfnerthodd LB pa mor bwysig oedd i'r Fro ddod yn Sir Noddfa i bawb.</p> <p>Gofynnodd SH a oedd rôl i Gynghorau Tref a Chymuned gan yr hoffai'r Barri fod yn Dref Noddfa.</p> <p>Dyweddodd RJ y byddai'n rhannu mewnwelediad gyda Chynghorau Tref ar sut i gyflawni'r statws. Mae gan wahanol sefydliadau lawer o bwyntiau cyffwrdd â chymunedau sy'n ymgysylltu â darparu gwasanaethau'r Cyngor ac mae'n bwysig cysylltu pobl â'r gefnogaeth briodol.</p> <p>Dyweddodd LB unwaith y bydd statws Sir Noddfa yn cael ei chyflawni y gellir ei hysbysebu'n eang i annog eraill i ymuno. Nodwyd ei bod yn sicr y bydd pobl cymunedau ledled y Fro yn gefnogol.</p>	RJ
8.	<p>Diweddariad Sy'n Dda i Bobl Hÿn – Siân Clemett-Davies, Swyddog Bro Oed-Gyfeillgar, Cyngor Bro Morgannwg</p>	

	<p>Eglurodd SCD fod y Fro wedi derbyn Statws Oed-gyfeillgar gan Sefydliad Iechyd y Byd (WHO). Mae'r Cynllun Gweithredu'n cael ei lywio gan ddata lleol a chenedlaethol ochr yn ochr ag ymgysylltu o weithdai. Erbyn hyn mae gan y rhwydwaith Oed-gyfeillgar dros 400 o aelodau. Mae'r Cynllun ar gyfer y 3 blynedd nesaf yn cyd-fynd ag wyth ymrwymiad ac ugain o gamau gweithredu a gellir dod o hyd iddo ar wefan y BGC. Mae'r wyth ymrwymiad yn adlewyrchu'r parthau a awgrymwyd gan Sefydliad Iechyd y Byd.</p> <p>Yn ystod y cyfnod ymgynghori diweddar, defnyddiwyd arolwg, a rhoddwyd opsiynau all-lein hefyd. Dywedodd SCD wrth y cyfarfod fod un ar ddeg o sesiynau adborth cymunedol, gan gynnwys mewn ardaloedd gwledig, wedi cael eu mynychu yn ogystal â chael 135 o ymatebion i'r arolwg. Roedd yna gyrhaeddiad mawr ar y cyfryngau cymdeithasol hefyd. Roedd 85% o'r bobl a ymgynghorwyd yn cytuno/cytuno'n gryf y byddai'r camau gweithredu yn helpu i wneud y Fro yn Oed-gyfeillgar. Nid oedd y rhai a oedd yn anghytuno yn credu bod digon o fanylion ar sut y byddai'n cael ei gyflawni. Roedd trafnidiaeth yn bryder mawr yn ogystal ag argaeledd gwasanaethau all-lein. Bydd cynrychiolwyr y BGC yn derbyn y drafft terfynol a gofynnir iddynt ddarparu adborth.</p> <p>Dywedodd JB fod 1 Hydref 2024 yn Ddiwrnod Rhyngwladol Pobl Hŷn a bydd fideo ymgyrch heneiddio cadarnhaol. Gofynnodd JB i bartneriaid BGC rannu unrhyw syniadau ar sut i dyfu'r ymgyrch. Yn dilyn newidiadau i daliadau tanwydd y gaeaf, bydd tîm Cyfathrebu'r Cyngor, AGPh, Pencampwr Pobl Hŷn, a thîm Cyllid a Budd-daliadau'r Cyngor yn cynllunio ymgyrch gyfathrebu wedi'i thargedu i annog y rhai sy'n gymwys i dderbyn mwy o gredyd pensiwn. Holodd JB a oedd unrhyw bartneriaid yn ymwybodol o unrhyw beth tebyg sy'n cael ei wneud gan eu sefydliad.</p> <p>Dywedodd MML y gall CNC helpu i ledaenu gair am yr ymgyrch.</p> <p>Gofynnodd CB a oedd cysylltiad wedi'i wneud â thîm Dementia YAC.</p> <p>Cadarnhaodd JB fod hyn wedi digwydd a bod rhai yn rhan o rwydwaith y Fro Oed-gyfeillgar.</p>	
<p>9.</p>	<p>Hunanasesiad Blynyddol Cyngor Bro Morgannwg – Tom Bowring, Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol, Cyngor Bro Morgannwg</p> <p>Eglurodd TB fod yr Hunanasesiad ar yr agenda i hysbysu ac ymgynghori â phartneriaid ar eu barn. Mae'r Hunanasesiad yn ddogfen statudol ac yn darparu adolygiad blynyddol o berfformiad y Cyngor, gan asesu sut y cyflawnodd y Cyngor ymrwymadau yn y Cynllun Cyflawni Blynyddol. Y llynedd, cyflawnodd y Cyngor 85% o dargedau a champau. Barnwyd bod y ffordd y defnyddiodd y Cyngor adnoddau i gefnogi uchelgeisiau yn 'dda' yn gyffredinol gydag elfennau cyllid/caffael ac ymgysylltu yn 'deg'. Mae'n ddogfen bwysig i nodi'r hyn sydd angen ei wella a bydd y Cynllun Corfforaethol newydd yn adlewyrchu'r canfyddiadau a fydd hefyd yn llywio Aseiad Perfformiad y Panel sydd ar ddod.</p> <p>Dywedodd TB fod croeso i'r holl adborth ac ymgynghoriad. Bydd y ddolen i'r adroddiad yn cael ei chylchredeg.</p>	<p>TB</p>

	<p>Nododd LB ei bod yn bwysig cael safbwyntiau, cynifer o safbwyntiau â phosibl, ar yr hunanasesiad a ystyriwyd gan bob un o'r pum pwyllgor craffu'r Cyngor. Dylid rhoi unrhyw sylwadau adborth i TB neu HM.</p>	
10.	<p>Blaenraglen Waith 2024 – Tom Bowring, Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol, Cyngor Bro Morgannwg</p> <p>Dywedodd TB y bydd manylion digwyddiadau ymgynghori sy'n digwydd ar draws y Fro ym mis Hydref/Tachwedd yn cael eu cyflwyno gerbron y BGC a gall partneriaid gyfrannu adborth.</p> <p>Gofynnodd LB i bartneriaid roi adborth ar unrhyw beth y maent am ei gynnwys yn y flwyddyn i ddod i HM.</p>	
11.	<p>Unrhyw Fater Arall</p> <p>Dim materion eraill.</p>	
12.	<p>Dyddiad y cyfarfod nesaf – 11 Rhagfyr 2024</p> <p>Y cyfarfod nesaf wedi'i gadarnhau ar gyfer 11 Rhagfyr 2024.</p>	